

Iskaj, izveš, podelj, vsk dan zjutri
Asiškaga št. 20, L nadstropje. Dopel naj s
pisma se ne sprejemajo, rokopol se ne vra
Anton Gerbec. — Lastnik tiskarna Edin
znaša za mesec L 7.—, 3 meseca L 19.50, pa leta L 22.— in celo leto L 24.—
Za inozemstvo mesečno 4 lire več. — Telefon uredništva in uprave št. 11-52.

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 20 cent. — Oglasi se računajo v
širokosti ene kolone (72 mm.) — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 40 cent.
oamrtica, zahvale, poslanice in vabila po L.—, oglasi denarnih zavodov
po L. 2.—. Mali oglasi po 20 cent. beseda, najmanj pa L. 2.—. Oglasi
naročna in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti, v Trstu, ulica sv.
Frančiška Asiškega št. 20, L nadstropje. — Telefon uredništva in uprave 11-52.

Beograd in Sofija

Belgrad in Sofija, ali točneje rečeno, razmerje med Jugoslavijo in Bolgarsko, je za slovanski svet neizmerne važnosti. Njega pomembnost pa sega tudi preko slovanskega okvirja. Saj govori zgodovina, kako morejo dogodki na Balkanu usodno vplivati na vso evropsko politično konstelacijo. Že poprej mnogokrat in sedaj s svetovno vojno smo dobili nazoren pouk, kako morejo dogodki na Balkanu postati izhodišče za velike evropske in svetovne zapletitve in prevrate. Na Balkanu se je vnel požar, ki je zrušil dinastije in stare državne tvorbe. Zato zasleduje ves svet z napetostjo razvoj razmerja med Jugoslavijo in Bolgarsko. Z globokim obžalovanjem treba ugotoviti dejstvo, da je to razmerje še daleč od končnega razčiščenja, kakor bi ga bilo želeli v interesu mirnega razvoja na Balkanu in miru v Evropi.

Znani nemški publicist in izvrstni poznavalec razmer na Balkanu, Hermann Wendel, pravi v »Prager Presse«, da je tisti brutalni napad na jugoslovanskega vojaškega dodeljence v Sofiji ostal sicer brez nadaljnjih posledic, vendar pa da dajejo jugoslovanske ultimativne zahteve po zadostjen dokaz za to, koliko nezaupanja in napetosti še obstoja med obema državama. Sedanja bolgarska vlada Cankova podaja sicer zaporedno pomirljive izjave, da hoče lojalno izpolniti mirovne pogodbe ter da želi, naj se »likvidira minulo razdora in sovraštva med sosednjimi deželami«. S srbske strani pa pravijo, da osebi Cankova sicer zaupa, da pa treba to, kar bi hotel, ločiti od tistega, kar more.

Wendel razpleta to misel o možnostih ter naglašja, da so omejene po socialnih silah, s katerimi in za katere Cankov vlada. To se je pokazalo z ustajajo v mesecu septembru, ko je pravcata državljanska vojna pretresala sklad države. Čeprav je imela — po Wendelovem mnenju — tudi Moskva roko vmes, da bi si na Balkanu ustvarila operacijsko bazo, za razvnetje požara ne le v sosednjih deželah, marveč tudi v vsej Srednji Evropi, vendar je gotovo tudi to, da je šlo za boj dveh strank, ki jih je hotela vladovina Cankova obglaviti. Antantna komisija je dovolila Cankovu mobilizacijo večjih bojnih sil za udušenje ustaje, nego dovoljuje mirovna pogodba. Tako so prišle do veljave organizacije, ki se jim ima Cankov zahvaliti, da je prišel do oblasti. To so ujediničene rezervnih častnikov pod vodstvom generala Lazarova in pa bande »makedonstvi-

jušča» pod vodstvom Todora Aleksandrova. Te organizacije, Srbom sovražne in maščevalne, izvajajo sedaj usodepoln vpliv na vlado Cankova. Na vsak list, ki ta poslednji piše nanj besede miru, pada senca vojne pesti Aleksandrova. Cankov izjavlja svojo trdno voljo, da ne bo kršil mirovnih pogodb, da noče sovraštva s sosedi, ter zahteva le, naj Beograd prizna narodno načelo.

To bi bilo vse lepo. Toda, razlika med pokojnim Stambulijskim in Cankovom je v tem, da ima prvi v žepu pozitiven program, poslednji pa govori le o tem, kar noče, ne pa tudi o tem, kaj hoče. Stambulijski je imel v misli etično vkupnost 16 milijonov Jugoslovenov, ter je gradil svojo vnanjo politiko na jugoslovanski misli. V njegovi pisalni mizi so našli načrt — proračunjen morda že za bližnjo bodočnost — zasnovan na ideji srbsko-bolgarske državne vkupnosti s skupnim vladarjem in skupno vlado. Glavna temelja za tako strnjenje naj bi bila ustanovitve Bolgarov na Egeju in zavojevanje Soluna po Srbih. Na tem načrtu je bilo sicer marsikaj fantastičnega in je bilo nejasno, kakor tudi njegov namen, da bi se Hrvači in Slovenci pritegnili v to vkupnost. Glavno pa je bilo vendar spoznanje, da je bila tragedija bolgarskega naroda doslej v tem, da je služil kot orodje drugih vlasti!

To pa ni — pravi Wendel — le tragika Bolgarov marveč vseh balkanskih ljudstev, ker se niso mogli rešiti iz turške jarma, ne da bi bila prišla med skarde evropskih velesil. Nikdar ni kaka evropska velesila nesebično podpirala boj malih narodov za svobodo, marveč jih je le izkoriščala za svoje sebične načrte. Zlasti balkanske Slovane so evropski kongresi vedno razcepili v male dele, da so jih mogli izigravati drugega proti drugemu. Tudi sedaj bi hotela kaka »interesirana« velesila potisniti roko med Beograd in Sofijo. V tem je nevarnost, da bi se vodilni krogi na Bolgarskem mogli — mesto da bi poslušali glas krvi in svarilo pameti in da bi se postavili na stran drugih Jugoslovenov — udali pritisku »makedonstvujuščih«. Tako bi zopet oživel duhovi bratormorne minulosti ter vnovič pahnili vzhod Evrope v težke zmešnjave. Proti tej nevarnosti more potegniti zapih le priključitev Bolgarov k zapadnim soplemenjakom. Trajni sporazum, da, združitev Beograda in Sofije, ni le balkanska, ni le slovanska, marveč evropska potreba.

Nova nemška vlada

Viado sestavil dr. Albert — Velike težave pri pogajanjih

BERLIN, 26. Po velikih naporih se je končno posrečilo sestaviti novo vlado. Pogajanja med strankami in naporu predsednika republike Eberta so bili veliki in kažejo na velika nasprotstva in prepade, ki vladajo med poedinimi strankami. Glavno oviro za sestavo močne koalicijske vlade, ki bi jo današnja Nemčija kravro potrebovala sta tvorili stranki social-demokratov in nemško-nacionalcev. To je prišlo najbolj do izraza, ko je skušal sestaviti novo vlado von Kardorff.

Kardorff je bil prvi resni kandidat za novega državnega kancelarja in vse je že trdno pričakovalo, da se mu bo posrečilo rešiti težko parlamentarno krizo, ki so jo smatrali v političnih krogih za ustavno krizo. Ebert mu je poveril nalogo za sestavo nove vlade na vzpodbudo meščanskih strank centroma, ki so ostale kot vladna koalicija po izstopu social-demokratov. Tozadavna posvetovanja so se vršila še pred padcem Stresemanna, ki so ga pričakovali z vso gotovostjo. Predlog je staval predsedniku Ebertu zastopnik centroma in svoječasi državni kanceler Febrbach.

Kardorffova kandidatura pa je naletela na nepremostljive ovire, ki so mu jih stali nemško-nacionalci, ki mu ne morejo odpustiti, da je zapustil njihovo stranko in predsedal k nemški ljudski stranki. Razen tega je Kardorff podpiralo levo krilo lastne stranke, medtem, ko je bilo desno njegovi kandidaturi nasprotno. Baš desno krilo pa živi v boljših odnosih z nemško-nacionalci. Za svoje sodelovanje so radi tega postavili nemško-nacionalci nesprijemljive pogoje. Predvsem 1. popolen prelom s socialno demokracijo; 2. jamstvo za narodno politiko; 3. odstranitev tkzv. socialistične nadvlade na Pruskem. Najvažnejša zahteva je pač bila upropast velike koalicije na Pruskem, kjer stoji vlada še vedno pod velikim vplivom social-demokratov. Kardorff je dobil za gotovilo svojega strankinega prijatelja Stresemanna, da prevzame ministrstvo za zunanje zadeve, kar bi imelo velik pomen z ozirom na pogajanja za inozemsko posojilo, kajti ponovno smo že poročali, da bi vzbudil padec demokratske vlade v inozemstvu veliko nezaupanje. Podpirali so ga tudi demokrati in centrum in računali so, da se bodo prve čase držali tudi social-demokrati nevtoralno. Nemške nacionalce pa so hoteli zadovoljiti s tremi ministrskimi sedeži. Nemška ljudska stranka pa je sklenila drugače in v Kardorff je vrnil predsedniku svoj mandat. Izgleda za sestavo meščanske vlade so zaenkrat splavali po vodi.

Včeraj je bil pozvan k drž. predsedniku Herget, vodja nemške nacionalne stranke,

ki je pri otvoritvi parlamentarnega zasedanja ostro napadal Stresemannovo politiko. Tudi njegova misija ni uspela. Imenovanje so se druge osebnosti nemške ljudske stranke, katerim pa se je protivila stranka sama. Na političnem obzorju se je vnovič prikazal Stresemann, toda odločitev je padla drugače.

Notranje in zunanje politični razlogi so napotili Eberta, da je poveril sestavo vlade dr. Albertu. Mandat je dobil po večkratnih posvetovanjih predsednika z nekaterimi uglednimi osebami. Na podlagi teh posvetovanj se je Ebert odločil za nepolitično ministrstvo in s tem zaenkrat zavlekel razpustitev državnega zbora.

Poslal je dr. Albertu pismo, v katerem pravi, da je položaj Nemčije v vseh oziirih pod vsako kritiko in da ne dopušča sestava ustavne vlade nikakega odlašanja. »Vidim — je napisal Ebert — samo eno možnost: sestaviti vlado izkušnih in odločnih mož, ki bodo posvetili vse svoje moči življenjskim interesom Nemčije in ne bodo gledali na osebne in strankarske koristi.«

Nova vlada je baje sestavljena sledeče: Albert, predsednik; Brockdorff-Rantzau, minister za zunanje zadeve; Brauns, minister za javna dela; Gessler, vojni minister; v. Kardorff, minister za kmetijstvo. Novi kanceler je 17. nemški državni kanceler po letu 1870. Brockdorff je nemški poslanik v Moskvi in je že enkrat odklonil to ministrstvo, ker ni hotel podpisati Versailleske pogodbe. Braunsu smo omenili že v zadnjem poročilu.

Francoski glasovi o novi nemški vladi.

PARIZ, 26. Berlinske dogodke komentirajo tukajšnji listi različno. »Gaulois« dvomi, da bo mogel Stresemann naslednik uspešno rešiti prevzete naloge. V nadaljnjem se peča z osebo dr. Alberta in se vprašuje, ni-li slamnati mož politične taktike, ki hoče pokazati, da je vladanje s sedanjim parlamentom nemogoče. »Figaro« zagotavlja, da mora vsak državni kanceler paziti na to, da bo notranja politika odvisna od zunanje. Novi kancelerji morajo pokazati politično in ne strankarskih zmoglosti. Dobra volja Francije je odvisna od dobre volje Nemčije. »Ere Nouvelle« pokazuje, kako potreben je sporazum med francosko in nemško demokracijo.

Ljudstvo napadlo separatiste. — Nekaj mrtvih in več ranjenih.

BERLIN, 26. Volfv dopisni urad poroča iz Dürna, da je razjarjeno ljudstvo napadlo separatiste, pri čemur je bilo nekaj oseb ubitih, več njih pa ranjenih. Separatistom, oboroženim s puškami in bombami se je posrečilo napadalce odbiti.

K sporazumu s porenjskimi industrijci. Sporazum je škodljiv za gospodarski promet v Porenju.

BERLIN, 26. Kakor smo že poročali je bil sporazum med francoskimi inženirji in porenjskimi industrijci dosežen. K temu javlja Volfv dopisni urad sledeče: »Zasedbene oblasti si pridržujejo pravico razpolagati z izvozom premoga iz zasedenih krajev v Nemčijo in inozemstvo. Dovoljenja za izvoz bodo odvisna od potreb zasedbenih čet in kritja potreb francosko-belgijske rešitve. Francozi niso pristali na zapustitev zaplenjenih rogov. Pogoji tega sporazuma zelo škodujejo gospodarskemu prometu v zasedenih krajih in trgovski neodvisnosti premožnikov; dopuščajo pa zasedbenim oblastim nadzorstvo vsega prometa in vpliv na posamezna privatna podjetja. Te težke žrtve so bile doprinešene pod pritiskom zasedbenih oblasti, da bi se obnovilo normalno gospodarsko življenje v zasedenih krajih. Kar se tiče dobav se je opustilo prvotno francosko stališče, naj gredo na račun drugih obveznosti Nemčije in se določilo, da bodo šle na račun vojne odškodnine, kar odgovarja tudi misli mirovne pogodbe. Drugi rovi bodo morali zaenkrat kriti zasedbene stroške. Merodajno odločitev bo pa izdala reparacijska komisija, ki bo morala proučiti zakonitost stališča zasedbenih oblasti.«

Španski kralj na potovanju po Italiji. Sprejem v Bologni in Neapolju.

BOLOGNA, 25. Španski kralj se je odpeljal ob 9.55 iz Firenz ter je prispel v Bologno ob 14. uri. Na postaji so ga pričakovali zastopniki pol in mestn. oblastev ter načelniki fašizma, med njimi on. Giunta. Gostje so se podali v Španski kolegij, kjer jih je sprejel bolonjski nadškof grof Nasalli-Rocca ter kardinal Ruiz Casanova, nadškof v Toledu. Kralj je pristopil v kapelici službi božji ter po dokončanem obredu položil prvi kamen za spomenik znanemu španskemu kardinalu Egidiju Albornozu, ki je bil papežev legat za Italijo v času, ko je bil papeški sedež prenešen v Avignon. Odtod se je kralj odpravil na vseučilišče; sprejel ga je rektor prof. Stameni z akademskim zborom, ki je bil obločen v toge. Kralj je na vsakomur zbrane profesorje in dijakstvo v španskem jeziku, nakar je prošil ministra za kolonije Federzoni-ja, naj prevede njegov govor na italijanski jezik. In Federzoni je vzkliznil: »Bolonjčani, pozdravite visokega gosta, ki je razumel in ljubi duha nove Italije, Italije dveh zmag!« Kralj je obiskal tudi grob sv. Dominika. Ob 18.20 se je kraljevska dvojica odpravila proti Neapolju.

NEAPOLJ, 26. Španski kralj je prispel ob 9.40. Na postaji so ga pričakovali vojvoda Aotski, vojvoda Spoletski, admiral Thaon de Revel, on. Giunta ter zastopniki oblastev. Pri snidenju je kralj poljubil vojvodo Aotskega, kraljica pa njegovo ženo. Sprevod se je podal v posebnih kočijah v vladno palačo na trgu Plebiscito; tu se je kralj predstavil z balkona radovednim Napolitancem. Kralj je nato odjahal na konju v ulico Caracciolo, kjer se je vršil pregled vojaških in fašistovskih čet. Defiliranje čet je trajalo od 12.35 do 13.15; fašistovski milico je zastopalo kakih 7000 mož. Ob 16. uri si je kralj ogledal katedralo ter v baziliki sv. Jakoba prisostvoval blagoslovu.

Bivši španski minister o kraljevem obisku v Italiji.

PARIZ, 26. »Journal« prinaša intervju z bivšim španskim ministrom za zunanje zadeve Berzom Caballerom. Caballerom je izjavil, da bo imel obisk španske kraljevske dvojice v Italiji posledice za italijansko-španske odnose v evropski politiki. Razen tega bo vplival na kulturne vezi in latinsko civilizacijo. Zbližanje med Vatikanom in Kvirinalom pomenja zmagovalne italijanske sposobnosti. Obisk kraljevske dvojice na kraljevem in papeževem dvoru je najboljša znanje legend, ki so jih razširili v Španiji reakcionarji, da sta italijanski kralj in papež ostra nasprotnika. Zbližana bratska naroda samo želita složenje sožitja s Francijo. Osebito je severna Afrika primerno torišče za sodelovanje vseh treh latinskih držav.

Seja senata

Nadaljevanje razprave o preosnovi zakonika.

RIM, 26. Predsednik sen. Tittoni otvori sejo ob 15. uri. Po odobritvi zapisnika zadnje seje preide senat k razpravi o preosnovi zakonikov. Član komisije Rolando Ricci poroča o zakoniku za trgovsko mornarico. Komisija predlaga, naj se kodificira pomorsko pravo; v ta zakonik naj pridejo tudi določila mednarodnega prava o odnosih, ki nastanejo v pomorskem prometu; italijanska vlada naj da pobudo za zedinjenje mednarodnega pomorskega prava. Govornik predlaga, naj bi se ustanovila posebna pomorska sodišča. Glede državljanstva lastnikov ladje, ki hoče nositi italijansko zastavo, je komisija mnenja, da morajo biti najmanj ¼ akcij v rokah italijanskih državljanov v slučaju, da gre za anonimne družbe. Ladja naj bi se razdelila v 100 karatov in ne več v 24, kakor je to danes v navadi. Sen. Fabbri je poročal o trgovinskih poslih poljedelca; prelojevanje, ali je posel poljedelca trgovinskega ali civilnega značaja, naj se prepusti sodiščem. Sen. Mortara je govoril o preosnovi civilnega pravnega reda; komisija je mnenja, naj ostanejo določila o konkurznem redu v trgovskem zakoniku, naj se torej ne prenesejo v zakonik civilnega pravnega reda.

Sen. Garofalo da nekaj pojasnil o dnevnem redu. Opozarja senatorje na dejstvo, da bo komisija, ko bo pripravila zakonike, sestavljena iz samih slavni pravnikov. Ta komisija se ne sme istovetiti z sedanjimi komisijami senata in poslanske zbornice. Sen. Di Stefano pravi, da bi bilo treba ustanoviti nekaj revizijski dvor, ki naj bi revidiral razsodbe; na ta način bi se olajšalo delo kasacijskemu dvoru. Nato je govoril še sen. Scialoja o ustavni varstvu. Ob 17.30 je predsednik zaključil sejo; prihodnja seja bo jutri ob 15. uri.

Po zločinu v Mirandoli. — Častniki fašistovske milice degradirani.

RIM, 24. Strašen zločin, ki se je zgodil nedavno v Mirandoli, je že znan. Šlo je za umor očeta, ki ni hotel podpisati izjave, da je on oče otroka svoje hčere, kakor se je to baje od njega zahtevalo na poveljništvu fašistovske milice v Mirandoli. Takoj po umoru so bili, kakor znano, aretirani vsi, ki so se nahajali ob času zasliševanja nesrečnega očeta v prostorih poveljništva. Proti njim je bila uvedena preiskava.

General De Bono, vrhovni poveljnik milice, je poslal sedaj poveljniku sedme cone (Bologna) to-le pismo:

»Zalostni dogodek v Mirandoli me je globoko užalostil. Ne izražam nikake sodbje, kajti zadeva je že v rokah kazenskega sodnika, kateremu pripada visoka naloga, da postopa proti odgovornim osebam in da uveljavi proti vsakomur moč zakona in pravice. Vkljub temu se poslužujem oblasti, ki mi je dana po disciplinarnem redu, in ukazujem, kot preventiven ukrep, da se obdolženim častnikom odvzame njihov čin. Izražam temu poveljništvu pohvalo zaradi odločnosti, ki jo je pokazalo pri zasledovanju domnevnih krivcev. Morebitna krivda katerega med njimi ne more omadeževati častnega imena milice. In milica je prva, ki mora ukreniti najstrožje mere, četudi se krivda ni ugotovila in samo izraža žalostni sum, da bo vsak, ki je morebiti prekršil svojo dolžnost in je morda skušal zamenjati svojo podlo puhlost s čistostjo naše vere in našega dela, kaznovan z neizprosno strogostjo.«

Znamke o priliki zasedbe Krfa

RIM, 26. Ministrstvo za pošto in brzojav je določilo cene znamkam, pretiskanim ob priliki zasedbe Krfa. Cene so naslednje: 4 lire za znamke I. skupine (pretiskane z »Corfu«) od 5, 10, 15, 20, 30 in 60 stotink, 3 lire za znamke od 50 stotink in 5 lir za znamke od 1 lire. Cela serija prve skupine stane 28 lir.

Konvencija med Jugoslavijo in Romunijo podpisana

BEOGRAD, 25. Včeraj dopoldne ob 11. sta bila v ministrstvu zunanjih del podpisana konvencija in protokol sporazuma o razmejitvi z Rumunijo. Na podlagi pooblastil svojih vlad sta podpisala konvencijo in protokol v imenu jugoslovanske vlade minister zunanjih poslov dr. Ninčič, a v imenu rumunske vlade rumunski poslanik v Beogradu Emandi. En izvod konvencije je bil danes poslan medzavezniški komisiji, ki se bavi z razmejitvijo, na registriranje. Ta komisija zaseda tačas v Temešvaru. Ko izvrši registracijo, začne z dejansko razmejitvijo na terenu.

DNEVNE VESTI

Brezvestno početie

»Mali list« in »Istra« objavljata tudi v svojih številkah od preteklega tedna celo vrsto podlih in nesramnih napadov na naše politično vodstvo, na naš list in na poedine zaslužne osebe iz slovanskih političnih krogov v Julijski Krajini. Kdor zasleduje pisanje omenjenih dveh listov, ne bo nikakor presenečen po teh obrekovalnih in zasramovalnih izpadih, naperjenih proti ustanovam in mozem, ki se dan za dnevom izlagajo v težki in večkrat nevarni politični borbi, katero so narinile našemu ljudstvu sedanje žalostne in resne razmere. Vendar pa mislimo, da je to, kar sta napisala goriomenjena lista v svojih zadnjih številkah, vrhunec — bodimo mihi — pomanjkanja čuta politične in častni-karske odgovornosti. Evo za primer samo eno tako cvetko iz zadnjega »Malega lista« (kateri pa bruhla slične napade in žalitve kar na treh mestih):

»Mi se ne bomo pripravili s pijavkami, ki so narod za milijone ogoljufali, ki so bili od bankirjev podkupljeni, ki si zidajo palače na stroške ljudstva. Za nas so to izdajice, propalice, četudi nosijo na jeziku besedo o narodu. Amen.« Ti bankirji in te podkupljene pijavke so za gospode pri »Malem listu« dr. Wilfan, dr. Slavik, tržaško polit. društvo, list »Edinost« itd. Te psovke seveda ne morejo doseči ne naših voditeljev ne naših ustanov in zato jih ne bomo zavračali. Naš list in naše vodstvo stojita na braniku pravic slovenskega ljudstva že pol stoletja. V tej dobi težkih borb in preizkušenj smo imeli mnogo srditih nasprotnikov v tujem in tudi domačem taboru, kateri so se zaganjali proti nam in uporabljali proti nam vsa mogoča sredstva, ki so jim bila na razpolago. Pri vsem tem pa moramo lojalno priznati, da se takih sredstev, po kakršnih sega »Mali list«, ni še nikdar posluževal noben nasprotnik tržaških Slovanov in njihovega političnega in kulturnega snovanja.

Francosko posojilo Jugoslaviji odobreno

BEOGRAD, 25. Francoski senat je odobril posojilo Jugoslaviji v znesku 300 milijonov francoskih frankov.

Za ta denar se najprej naroči sto tisoč modernih pušk. Radi nabave nadalje količine pušk se sedaj mudi v Beogradu general Blanche, ki je bil za časa svetovne vojne na so-lunski fronti prideljen angleški armadi.

Ostali del posojila se porabi za druge državne investicije.

Nova zgradba za narodno skupščino.

BEOGRAD, 25. Danes dopoldne so posetili člani finančnega ministra dr. Stojadinovića in ministra Uzunovića in so si v njih družbi ogledali poslopje nove narodne skupščine, ki se gradi v Kralja Aleksandra ulici. Poset se je vršil v zvezi s predlogom ministra gradjevin, naj se narodni skupščini dovoli kredit v znesku 30 milijonov dinarjev, da se prestane z delnimi krediti, ki samo otežkočajo dovršitev zgradbe. Kontrolo nad tem kreditom bi vodil poseben parlamentarni odbor. Ako se to uresniči, bo nova zgradba narodne skupščine gotova v dveh letih. Predlog se predloži na prihodnji seji finančnemu odboru. Kakor izgleda, ga bo večina sprejela.

Gospodarska obnovitev v Avstriji.

DUNAJ, 26. Finančni minister Kienbeck je podal v poslanski zbornici finančni eks-pozé; minister računa, da se bo dal proračunski primanjkljaj znižati od 836 na 148 milijard kron.

Ukinjenje obsednega stanja na Grškem.

ATENE, 26. Objavljen je bil odlok, ki ukinja obsedno stanje v celi državi.

Posojilo grškim beguncem.

ATENE, 26. Ministrski svet je sklenil zvišati emisijo zakladnih priznanc za 250 milijonov drahem. Nadalje je razpravljaval o zakonitih ukrepih glede posojila beguncem.

Žrtve eksplozije kisika.

PARIZ, 26. V tovarni za proizvodnjanje tekočega zraku je prišlo do večje eksplozije kisika, ki je zahtevala 3 človeška življenja; sedem delavcev pa je bilo težko ranjenih.

Napad na španski in italijanski konzulat v Filadelfiji.

PARIZ, 26. »Matin« je dobil iz New-Yorka sledečo brzojavko: Medtem, ko so si radovedneži ogledovali škodo, ki jo je napravila bomba, vržena v poslopje španskega konzulata, se je zaslislal v bližini močan pok. Razpočila je neka pri-prava, položena na prag italijanskega konzulata. Človeških žrtv ni bilo.

Zrakoplovni promet Pariz—Beograd ukinjen.

PARIZ, 26. Zrakoplovni promet Pariz, Strassburg, Praga, Varšava, Dunaj, Budimpešta, Beograd bo med zimo ukinjen. Začeni s današnjim dnem, se ne sprejemajo pošiljke za to progo.

Vprašanje Tangerja pred rešitvijo.

PARIZ, 26. V uradnih krogih se dobi vtis, da se nahaja vprašanje Tangerja pred skorajšnjo rešitvijo. Mesto in luko bo upravljala komisija 6 Francozov, 6 Angležev, 6 Špancev na eni in 9 Židov in muslimanov na drugi strani. Francija si bo zagotovila svojo premoč s posojilom 55 milijonov frankov, ki jih mesto in luka nujno potrebuje.

Rekli smo, da nečemo danes zavračati te grde laži, žalitve in obrekovanja. Posneli smo par cvetk z vrhov omenjenih listov le zato, da vidi tudi širša javnost, kakšnih sredstev se poslužujejo gotovi ljudje proti lastnemu bratu. Sodobu prepustimo javnosti. Z naše strani naj rečemo ob zaključku le še eno besedo. V hipu, ko se vršijo odločilna pogajanja za združitve vseh naših sil v skupno fronto za obrambo naših pravic, v istem hipu, ko se iščejo podlage za složno delo in skupno postopanje v vseh vprašanih tistihih se našega narodnega življenja, se najdeta dva slovanska lista, ki s takim žaljenjem obrekovanjem in ščuvanjem namenoma sejata sovraštvo, nezaupanje in razkol v naše vrste! Ni besed, s katerimi bi se dala dovolj označiti »brezvestnost takega početja!«

Vprašanje odplisa davkov v Istri

(Odgovor finančnega ministra posl. Stangerja)

Naš državni poslanec dr. Ulikse Stanger je naslovil pred kratkim na finančnega ministra vprašanje, ali ne misli izvršiti v Istri odplisa hišno-najemniškega davka iz vojnih let, kaj-ko je že bilo objavljen, dalje vprašuje, ka-ko se bo izvršil ta odpis, za katero dobo in na

kakšen način. Obenem je poslanec dr. Stanger naglašal, da bi bilo pravilno, ako bi se dotični davki odpisali tudi tistim davkoplačevalcem, ki so ga plačali pod silo izvršb s strani davčnih uradov po 3. nov. 1918. in so morali vsled tega najeti zastavna posojila. Odpisani davki, ki so zapadli že pod bivšo vladu, in davki za l. 1919—1920 naj se vključijo, ako so bili plačani po 3. novembra 1918, za plačanje davkov za l. 1920 in naslednja leta.

Poslanec dr. Stanger je prejel od finančnega ministra sledeči odgovor: Z ozirom na posebno gospodarsko bedo, v kateri se nahaja Istra — in ravnotako tudi Zader — je smatrala vlada za primerno, da določi nekatera vodilna načela za izvajanje gotovih možnosti, ki jih dovoljujejo davčni uradi sedaj še veljavni bivši avstrijski zakoni glede odpisa in obrokovanja zastalnih davkov. Vlada je sklenila v tem pogledu, da se bodo izravni davki spadajo po določen pred 4. novembra 1918, ki pripadajo po čl. 39 senzenzemske mirovne pogodbe Italiji in ki se do sedaj niso mogli iztirjati v Istri, smatrali za neiztirjive in se bodo opustili, razen v slučajih, kjer govorijo izjemne in posebne okoliščine proti temu, da bi bil dožnik insolventen. Ta zelo obsežne določbe, ki jih je v praksi večina morda tolači kot splošen odpis se neiztirjanih davkov vojnih let v Istri in v Zadru, so bile najbrže preveč liberalne, ker so se mogli oklestiti z njimi tudi nekateri premožnejši davkoplačevalci in taki, ki so naše zastajali s plačevanjem. Kljub vsemu pa te določbe ne upravičujejo zahteve, da bi se povrnili davki tistim, ki so jih morali ali hoteli plačati. Bivši avstrijski zakoni, ki so še v veljavi, ne pooblašča k temu in vlada ne misli delati za Istro izjemo, ki bi jo potem morala raztegniti tudi na druge pokrajine anektirane ozemlja. Z ozirom na bedo, ki jo povzroča plačevanje zastalnih davkov za l. 1919 do 1921 večini istrskih davkoplačevalcev, in z ozirom na dejstvo, da obstajajo v Istri okoliščine, ki dovoljujejo po avstrijskih zakonih obrokovanje davkov, je vlada tudi odredila, da se omenjeni davki iztirjajo v času dveh let od julija t. l. Pred kratkim je prišla v finančno ministrstvo komisija zastopnikov mestnih in posejinskih posestnikov iz Istre ter je prosila, naj bi se ugotovitev davkov razveljavila in zemljski in hišno-najemniški davki za dobo pred 4. novembra 1918, naj bi se povrnili, kjer bi bilo treba. Kot razlog je komisija navajala dejstvo, da se je bilo moralo prebivalstvo po nalogo avstrijskih političnih in vojskih oblastev izseliti. Ne da bi bilo ministrstvo sprejelo nikakih obvez, je bila komisija pozvana, naj vede, v katerih krajih je nastal takšen položaj. Pred par dnevi je komisija predložila kratko tozadevno spomenico in ministrstvo si pridržuje pravico zbrati informacije in potem proučiti možnost morebitnih ukrepov.

Evropa ali Italija?

Te dni smo čitali v listih poročila o novi aferi bivšega ministrskega predsednika Nittija, ki je kot politični pisatelj znan po vsem svetu. V tujaknjem »Popolo di Trieste« se je tozadevno poročilo glasilo dobesedno tako-le:

»New-York World« je nedavno začel referendum med glavnimi italijanskimi politiki, da bi izvedel njihovo mnenje o položaju Italije ob peti obletnici zmage. Odgovorili so ljudje vseh strank in so povedali točne in resnične stvari. Samo en obrekovalce, en renegat: Francesco Saverio Nitti, je poslal iz Rima, kjer se je nastanil, ameriškemu listu nesramne besede in, kar je še hujše, besede, ki vzbujajo pozornost v inozemstvu. Tako podlost ni mogel zagrešiti drugi nego oni gnjusni, zahrbitni, umazani sovražnik vlade, kateremu je samo fašistovska velikodušnost do danes prizanesla strel v hrbet.

Toda evo v popolnem besedilu, ki se nam ga je posrečilo dobiti kot prvem, te najpoderje Nittijeve proze:

»Peta obletnica premirja je našla Italijo v še hujšem položaju, nego je bil položaj takoj po vojni. Nobena svečanih obljub tekom vojne se ni izpolnila; pač pa se je uvedla politika nasilja. Povsod vidis kupe ruševin, nad katerimi se je dvignil režim nasilja.«

Tudi drugi listi so planili po bivšem ministrskem predsedniku zaradi njegove sodbe o Italiji, dokler ni končno agencija »Stefani« izdala to-le poročilo:

»Neki list je posnel iz »New-York Worlda« nekoliko sodb o položaju Italije in jih pripisal g. Nittiju. Gre za izmišljotino. Pismo g. Nittija in torej tudi sodb, ki jo vsebuje, se tiče Evrope. V »New-York Worldu« ni ničesar, kar bi se tikalo Italije: beseda »Evropa« je bila zamenjana z besedo »Italija«.

Z ozirom na to zanikanje bo primerno pojasniti se to-le: Italijanski listi, ki so posneli sodb g. Nittija, so to sodb prepisali doslovno iz »Bolletino della Sera« št. 8088, z dne 12. novembra 1923., dnevnika, ki izhaja v New-Yorku in kateremu gre potemtakem vsa odgovornost za napačno poročilo.

Nov list v Trstu

Kakor doznavamo, začne v kratkem izhajati v Trstu tednik »Giornale del Lunedì«. Novi list bo tudi prinašal dopise iz Jugoslavije in drugih držav zaledja tržaškega mesta ter bo izhajal pod vodstvom publicista Leonardo Carli, bivšega urednika »Ere Nuove« in bivšega sotrudnika »Piccola«.

Rok za vlaganje prošelj za vojne pokojnine

Tukajšnja kr. prefektura javlja: Dne 31. decembra 1923. poteče nepreklicni rok, ki ga določa zakon za vlaganje prošelj za dosego vojnih pokojnin in drugih vojnih podpor kakor tudi za vlaganje prošelj za dosego brezplačnih zavarovalnih polic za bive bojevnike. Opozarja se, da se morajo (vložit) omenjeni prošelj do 31. decembra 1923. pri osrednjih uradih glavnega ravnateljstva za vojne pokojnine ali pa pri pokrajinskih uradih za vojne pokojnine, ki obstajajo pri posameznih prefekturah kraljevine. Omenjenim uradom je treba poslati do gorimljenega dneva tudi tiste prošnje, ki se nahajajo na poizvedbi po drugih uradih ali pa pri ustanovah in društvih, ki podpirajo bive bojevnike, vojne invalide in družine padlih

v vojni, kajti po zakonu se ne bodo mogle upoštevati tudi take prošnje, ako se ne predložijo do 31. decembra osrednjim ali pokrajinskim uradom glavnega ravnateljstva za vojne pokojnine.

SEJA ODBORA POLITIČNEGA DRUŠTVA »EDINOSTI« V TRSTU. Radi v soboto zvečer prejetega dopisa Polit. društva »Edinosti« v Gorici sklicujem za poročanje in nužno sklepanje o tem dopisu sejo odbora Polit. dr. »Edinosti« v Trstu na danes 27. t. m., torek, ob 2.30 popoldne. Živo prosim, da pridejo vsi brez posebnega vabila, ki bi radi prekratkega roka ne moglo več vsem za časa dospeti. — V Trstu, 26. novembra 1923.

Dr. Josip Willan, predsednik.

Kajenje sob s strupenimi plini. Tukajšnja kr. prefektura javlja: V Trstu se žiri že nekaj časa navađa, da se stanovanja, skladišča itd. razkužujejo potom kajenja s strupenimi plini, posebno s cianidrično kislino. Cianidrična kislina je močno strupena snov, ki deluje hipnotično in smrtno na organizem, ako se vidi še tudi v najmanjši količini. Z ozirom na to resno nevarnost je izdala kr. prefektura najstrožje predpise o varnostnih merah, ki se jih morajo držati tvežke, kateri imajo dovoljenje za razkuževanje s cianidrično kislino. Te mere obstojijo med drugim v tem, da se mora razkuževanje naznaniti občinskemu zdravniškemu uradu vsaj tri dni pred izvršitvijo, dalje da se morajo izprazniti poslopja, v katerih se razvijajo strupeni plini, da se ima strogo nadzorovati bližnja dotičnega poslopja, da se primerno poskrbi za prvo pomoč itd. Zdi se pa, da se ne držijo vse tovrstne teh predpisov ter izpostavljajo s tako svojo nemarnostjo stanovalce hiš, kjer izvršujejo razkuževanje, resni nevarnosti. Meščani naj torej pazijo in naj pomagajo oblastvi pri pobiranju pličnih zlorab s tem, da naznanijo prestopnika občinskemu zdravstvenemu uradu. Obenem se tudi opozarja, da je vsled nevarnosti, ki je združena z razkuževanjem s pomočjo cianidrične kisline, svetovati, naj se rabijo za uničevanje mrčesi in podgan po stanovanjih druga blažja sredstva, s katerimi se lahko doseže isti uspeh.

Društvene vesti

Pevsko društvo Ilirija. Danes ob 20.30 je važen društveni sestanek v društvenih prostorih. Vsi člani in članice se morajo sestanka udeležiti. — Odbor.

Mladinsko društvo »Prosveta«. — Sv. Jakob. Dramatični odsek otvoril v nedeljo 2. decembra ob 17.30 v dvorani DKD pri Sv. Jakobu svojo letošnjo zimsko sezono, in sicer uprizoril »Schönkerjevo komedijo-trodejanke: »Zemlja«. Ker je to — kot rečeno — otvoritvena predstava, upamo, da jo bo sl. občinstvo v obilnem številu posetilo.

Iz tržaškega življenja

Še o tatvini v škodo trdke Brunner. — Skoro vsi ukradeni vrednostni papirji zopet najdeni. Reven delavce, ki bo imel dobiček od tatvine. Vrednostni papirji, ukradeni trdki Brunner, so bili za zlikovce — papirji brez vrednosti. Možakarji so uvideli, da jih ne bodo mogli nikoli prodati in da bi jih vsak tak neupameten poizkus privedel volku v žrelo. Hraniti jih, tudi ni kazalo. Zato so sklenili, da se jih iznebijo, kar so tudi storili. S tem velikodušnim činom so izkazali veliko uslugo trdki Brunner in so osrečili še ubogega delavca, ki je našel ukradene akcije. Slednji je 22-letni sodar Rafael Torzulli, stanujoč v ulici Verzicij št. 1. Mladenič se je preteklo soboto zvečer vrnil z dela domov. Idoč po ulici Giuseppe Rota, je zapazil pod zidom neke napolpodre hiše velik omot, zvezan navzkriž s močnim motvozom. Mladenič je omot pobral ter ga nesel domov. Ko ga je pozneje odprl, je videl da vsebuje neke čudne papirje. Torzulli in njegov 17-letni brat, ki je bil tudi navzoč pri odpiranju zavoja, nista niti od daleč slutila, da so ti papirji trdki Brunner ukradene akcije; prvi je namreč analfabet, drugi pa ni nič slisal o tatvini. Šele v nedeljo popoldne, ko je mlajši brat čital časopis, se je prepračil, kaj je pravzaprav našel njegov brat. Brata sta papirje spravila skupaj ter jih nesla na kvesturo. Tam so policijski organi ugotovili, da manjka le majhen del vrednostnih papirjev, v vrednosti okoli 80.000 lir. Ostale akcije so bile v redu. Na ta način bo dobila trdka Brunner nazaj za 920.000 lir ukradenih vrednostnih papirjev. Torzulli bo pa najbrž dobil razpisano nagrado v znesku 20.000 lir.

Tragična smrt stare baronice; pade v morje ter utone. Sinoči okoli 18. ure sta mornarja Bruno in Gerolamo Petronio, oba iz Pirana, ukracana na jadrenici »Dante Alighieri«, zasedrli ob nabrežju Tre novembra, večerjala na krovu ladje, kar sta nenadoma začela v kratkih presledkih dva zadušena klica na pomoč. Moža sta obstala ter prisluskovala, da bi razločila odkod prihaja klicanje na pomoč. Končno se je Bruno Petronio podal na prednji del ladje ter se ozrl po morju; tedaj je kljub temu razločil v vodi, ne daleč od ladje temno maso, podobno človeškemu truplu. Mornar je nemudoma hitel na breg ter obvestil o začetni finančnega brigadirja Josipa Pina in nekoga pilota, ki sta se nahajala pred finančno stražnico pri pomolu »Audace«. Vsi trije so skočili v nek čoln ter odveslali proti mestu, ki ga je označil Petronio. Ko so dospeli tja, so se prepračili da je temna masa truplo stare ženske. Povlekli so starko iz vode ter jo prepeleli na breg. Tu so utoplenko, ki ni kazala nobenega znaka življenja, potom umetneke dihanja skušali spraviti k zavesti, a zaman; srce nesrečnice ni bilo več. — O dogodku je bil obveščen pristajški komisar. Varnostni organi, ki so se takoj podali na lice mesta, so našli v ročni torbici, ki jo je nesrečna starka še vedno tiščala v roki razne dokumente, naslovljene na baronico Marjano Lichtenstein, stanujočo v ulici Madonna del Mare št. 6; v torbici so našli tudi šop ključev in par naočnikov. — Utoplenko je pozneje spoznala vratarica hiše št. 6 v ulici Madonna del Mare. Povedala je, da je baronica, ki je stanovala tam v tretjem nadstropju z neko nečakinjo, šla večerjati popoldne od doma po svojih opravkih, kakor navadno vsak dan. Malo pred njo je šla tudi nečakinja. Vratarica je rekla tudi, da je bila starka zelo kratkovidna. — Domneva se je, da je najbolj verjetno, da se je starka v temi in megli idoč po obrežju, zgrešila pot ter padla v morje. — Po izvidu sodne komisije je bilo truplo utoplenke prepeljeno v mestno mrtvašnico mestne bolnišnice.

Nesreča pri delu. Včeraj popoldne se je v prosti luk D'Acosta ponesrečil težak Mihael Grčić, stanujoč v Nabrežini. Pri delu je prišel z levo roko med odbojaka dveh vagonov; stisnila sta ga s tako silo, da sta nesrečnemu možu zlomila ud v komolcu in sicer na kompliciran način. — Ponesrečenec je bil

prepeljan v mestno bolnišnico, kjer so ga sprejeli v kirurški oddelke.

Nesrečen padek kmeta. Včeraj popoldne je bil pripeljan v tukajšnje mestno bolnišnico kmet Valentin Biščak, star 40 let, doma iz Buj pri Kosani na Krasu, ki je imel 4 cm dolgo, do kosti segajočo rano na čelu. Povedal je, da je sinoči padel doma s senika ter se pri tem pobil. Biščak je ostal v bolnišnici. Okreval bo v 20 dneh.

Tram mu je padel na glavo. Včeraj popoldne je bil prepeljan v mestno bolnišnico težak Ivan Heller, star 38 let, stanujoč v ulici Istria št. 116. Možu je pri delu v lesnih skladiščih pod škedenjem padel na glavo težak tram ter ga pobil na več mestih po obrazu.

Tri osebe se zastrupile s pokvarjenimi jedili. Včeraj jutraj okoli 4. ure je bil zdravnik resne postaje telefoničnim putem poklican k Sv. M. Magdaleni zgornji št. 586, kjer so se iz neznanih vzrokov počutile slabše 3 osebe. Prišedši na lice mesta je našel tam v nekem stanovanju zakonska Alojzija in Lauro Celant, stara 35, oziroma 33 let, in njunega podnajemnika. Josipa Brunetti, starega 22 let. Vsi trije so imeli hude krče v želodcu. Zdravnik jim je podal prvo pomoč, nato je dal vse tri prepele v mestno bolnišnico. Stanje Alojzija Celant je precej opasno. — Kakor je povedal sin Celantovih, gre najbrž za slučaj zastrupljenja s pokvarjenimi jedili; vsi trije so namreč jedli za večerjo klobase, ki so imele nek čuden okus.

V znamenju noža. Sinoči okoli 23. ure sta se zakonska Fran in Frančiška Tetrucchi, prvi star 25, »boljša polovica« pa 23 let, stanujoča v zagači Pangoletto št. 4, iz neznanih vzrokov sprijla z 22-letnim Mihaelom Stello. Vsi trije so rodom iz južne Italije, zato je umljivo, da je bil prepri zelo vroč. Peltrucchi-jeva sta bombardirala nasprotnika s poskomi najtežje kalibra, Stello pa je zaveznika junaško zabodel z nožem. Bitki so napravili konec orožniki, ki so Mihaela Stello odvedli v zapor, da se mu ohladi vroča kri, zakonska pa sta se morala zateči na postajo »Zelenega križa«, kjer so obema obvezali številne, a ne nevarne rone po rokah in po obrazu.

Književnost in umetnost

Novi rod, št. 2. je izšel s to-le vsebino: Stano Kosovel: Jesenska pesmica, Ksaver Meško: Uspavanka. Josip Ribčič: Zavrtno poslasti: 2. Kraljeviča Suhca prva izkušnja (z ilustracijami A. Černigoja); Ivan Albrecht: O pastirjevi sreči; Ko divji poletni brusi; A. M. Slomšek (z lesozrezom M. Maleše); Zrnca; Kotiček malih. Risbo »Jesen« na naslovni strani je narisal A. Črnigoj.

Vesti z Goriskega

»Miklova Zala« v Mirnu pri Gorici. Sl. Izobr. društvo v Mirnu pri Gorici, dne 2. decembra t. l. ljudsko igro »Miklova Zala«. Dobro znano Sketovo povest o Miklovi Zali je dramatisiral A. Cerar Danilo. Igra obstoja iz 8 krasnih slik t. j. bistvenih delov imenovane povesti. Občudovati moramo v tej igri junaštvo »Miklove Zale«; na drugi strani pa prekanjenost in zvižastost Alмира, hčerke V Rožu bivajočega Joda. Mačkvalenost Almir, vsled Zaline poroke z Seranijomv Mirkom, katerega bi rada dobila v svoje mreže Alмира, je bila posledica vpadu turških čet v Rož, kojim je pripomogla do uspeha Alмира v zvezi s svojim očetom.

Cela igra nas torej privede nazaj v čase, ko so Turki pustošili slovenske pokrajine. Bili so to časi, ko so obstojali močno utrjeni gradovi, v katerih edino so mogli slovenski kmetje braniti svoje premoženje ter življenje svojih družin.

Društvo je priskrbelo za to izvanredno igro vse priprave za svoj oder. Scenarija, katero

bo dobra električna razsvetljava privedla do višje lepote, bo vsestransko popolna. Pestre turške obleke in razne druge priprave iz tedanjih časov bodo nudile izvanredno lep prizor. Naravni pojavi t. j. grom, blisk, itd. bodo izvršeni z popolno natančnostjo. Njih beda, a vendar vztrajna zavednost in poštenost.

DAROV

Mesto cvetja na grob pok. Josipu Ukmar iz Kolonje daruje g. Stanko Godina Lit 25.— »Solskemu društvu«.

Mesto cvetja na krsto Zorki Maks-Kodričevi iz Brji pri Rihemberku daruje družina Lojze Kodriča iz Sv. Mar. Magd. sp. L. 20.— za relikvijo otroškega vrta pri Sv. M. Magd. Gospod Stefan Trampuz iz Proseka daruje L. 5.20 stot. »Solskemu društvu«. Cenjenim darovalcem srčna hvala!

Borzna poročila.

Valuta na tržaškem trgu.

ogrske krone	0.11	0.13
avstrijske krone	0.0325	0.0330
češkoslovaške krone	67.10	67.50
dinarji	26.20	26.35
lejlj	11.—	11.50
marke	—	—
dolarji	22.90	23.02
francoski franki	125.—	125.50
švicerski franki	400.—	404.—
angleški funti papirnati	100.55	100.75

Tečaj:

Cosulich	353
Dalmatia	263
Gerolmsch	1175
Libera Tristina	377
Lloyd	1435
Lussino	580
Martinovich	141
Oceanica	111
Premuda	602
Tripcovich	392
Ampele	465
Cement Dalmatia	402
Cement Spalato	235

Poslano*)

IZJAVA

rodipisani izjavljam, da ne pripoznavam dolgov, ki bi jih napravil moj sin Ivan. Ivan Bučan, Sv. Ivan št. 1581.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko kolikor mu zakon veleva.

Mali oglasi

UCENEC za trgovino z mešanim blagom, se išče. Prednost imajo učenci ubožnih starišev. Navsol pri upravnistvu. 1655

MLAD URADNIK išče primerno meblirano sobo v bližini trga Oberdan. Ponudbe pod »Uradnik« na upravništvo »Edinosti«. 1654

POROČNA soba, predvojno delo, iz trdega lesa, vzmeti, zimmice po nizki ceni vsled odhoda. Corso Garibaldi 23 vrata 6 1656

KRONE, srebro, zlato in platin kupujem. Plačam več kot drugi. Zlatarna Povh Albert, Trst, via Mazzini 46. 58

ZABNICE, ključavnice, ključi, mizarske klopi, obličji, pile, žebli, vijaki itd. Zaloga železnine, Via Filzi 17. 1627

BABICA, diplomirana, sprejema noseče. Največja snaga. Tajnost zjamčena. Govori slovensko. Corso Garibaldi 23/I. 1506

BANCA ADRIATICA

Ustanovljena leta 1905.

Delniška glavica Lit. 15.000.000— popolnoma vplačana.

Glavni sedež: Trst, Via S. Nicolò 9 (Lastna palača). — Podružnici: ASSAZIA, ZARA.

Olajšuje vsako trgovsko operacijo z Jugoslavijo

potom zaveznega zavoda

Jadranska Banka v Beogradu Ljubljani in Zagrebu

in njenih podružnic v glavnih mestih Jugoslavije.

Da je kredit za nakup blaga, subvencije na blago. Inkasi efektov in računov. Informacije. Kupuje in prodaja dinarje in druge valute. Jamstvena plasma in druge operacije po najugodnejših pogojih.

PODLISTEK

Ljudmila Pivkova:

KRIMINAL

(48)

Dnevni red sličan praškemu, po hodnikih je pa več šuma in krika, ker neprenehoma hodijo in rožljajo s ključji. Ob 5. uri nosijo kaznjenske večerje, neokusno slano vodo, v kateri su skuhali krompirjeve olupce. Naša cedura je zadnja v vrsti, zato je »pijača« že hladna.

Kot novinka gledam pazljivo, kaj delajo sestanovniki in kake dolžnosti nam nalaga dnevni red.

Ob 5. uri je zažarela plinova luč, »luster« sredi sobe 3 m nad tlemi. Ko so nam odnesli vsojake pločevinaste šalice z juho, ki je v naši celici nihče ni jedel, je prišla Madžarka »nedovoljene posle«. Na metlin držaj je pripela šalico, ki je ostala istotako brez dovoljenja v celici, vstopila na mizo pod svetilko in držala šalico z vodo nad plinom. Prvi dan sem se čudila, v poznejših dneh sem pa že vsemu prizor, ki je menda najkoristnejše delo vsega dne, dasi je tudi nevarno. Po dolgem ogrevanju se iz vode kadi, zato nam baronica posveča malo čaja in sladkorja — in imamo čaj, edini sladkosnedni užitek dunajske ječe. Madžarka nam deli in naliva porcije v pločevinaste posode, ki jih imamo za vodo. V naslednjih dneh jim dajem svoj sladkor, Ba-

ronica dobiva največjo porcijo, nato prihajam jaz na vrsto, skromna Madžarka je pa zadnja in zadovoljna z ostankom. Sirota ne dobiva od nikoder ničesar in živi edino od erarne jetniške hrane in od tega, kar ji kdo v celici podeli. Zato pa rade volje opravila »nedovoljene posle«. Ako držiš pol ure posodo nad lampo in moraš biti vsak trenutek pripravljen, da te zaloti paznika, ki ti priredi strahovito kraval in ti nakopije neprijetnih posledic, si lahko misliš, kako nevarna je ta procedura. Vselej mi je tesno, kako bo z našim čajem. Kadar so paznice razlučene, se ne moremo odločiti, ali naj kuhamo čaj ali ne. Toda do trobice tople vode nam je toliko, da si jo gremo kljub nevarnosti vsak dan.

Po čaju sestavljamo »postelje« in se spravljamo spat. Luč gori vso noč. Noči so hladne in spim obložena, v nogavice, pokrita z obema plaščema in z erarno odejo, s svojo silo volneno ruto in brisačo namesto zglavnice pod glavo.

Ob 6. uri nas bude in treba je urno vstati, obleči se, umiti se in se počesati. Odrice skladaimo zopet k stenam, Herma škropi po sobi in pometa. Smeti nosimo na hodnik, ko se odpirajo vrata, in stavimo konve za vodo pred vrata. Kmalu po jutranjem zvonjenju dobivamo zajutrek, isto umazano, slano, papirirano krompirjevo vodo, kakor za večerjo, toda zaran je juha vsaj topla.

Soba je pometena in sedaj je torej vse v redu. Mi pa brišemo tudi prah, ker se hotemo

bolje počutiti v svojem kriminalu. Brišeš si odrice, edini stol, klopi in misliš si nehoti, da delaš isto kar doma, ko si brišeš prah s piana, omar in zofe.

Pričenja se nam dan, doba brez dela, ki jo izkuša vsaka izpolniti, kakor pač more.

Baronična toaleta traja največ časa. Ona tudi ne pospravlja, temveč čuva dekorum svoje osebe. Brez dvoma se bori tudi njen duh v nesigurnosti in bojazi pred bodočnostjo, toda nikdar se ne ponizuje k pripravi sredstvu, da bi z drugimi posla vsaj začasno odklonila svoje misli drugam. Toaleta menjava, kolikor more. Ponošeni dežni plašč nosi zaran in zvečer kot župan, inace je ves dan prepasana in v polni paradi. Vse na njej je ubožno in vpliva tem žalostneje, ker je vse svilen, kar nosi, toda vse že razpada. Mnogo kratkic ima, glavnikov, pudrov in mil, krema za lice in barvilo za obrvi. Zame je kakor gledališče, ko jo opazujem zaran in zvečer pri toaleti. Zvečer se samo dolgo umiva do polovice telesa, masira se in maže s kremo. Frizuro, istotako umetno, odlaga šele, kadar ležimo. Njena postelja ni v vrsti z ostalimi, temveč stoji poprek nad našimi. Zaran si pritrjuje razne kite las, ki so ponoči ležale na stolu in postelji. Zaran se maže s pudrom in barvilom, nato si napenja stenzik in si obuva druge čevlje in po tri svilen bluze, ubožne, razpadle. In sedaj kleči in moli dolgo iz molitvenika, vzdihuje pri tem, spenja roke in plače.